

Kaçakçılığın boyutu...

Ülkemiz, kültür ve doğa varlıklarının zenginliği bakımından dünyanın sayılı ülkeleri arasında yer almaktadır. Ancak, bugün ülkemizde eski eser kaçakçılığının da süregeldiği bilinen bir gerçektir. Son günlerde ülkemizde eski eser kaçakçılığının değişik bir boyutunun hızlandığı gözlemlenmektedir. Artık eski eser kaçakçıları, müzelere, ören yerlerine ve eski eser depolarına yönelmişlerdir. Basından da izlediğimiz kadıyla yalnızca 1992 yılı içinde müzelerimiz ve ören yerlerinden, Kocaeli Müzesi'nden 11 adet altın sikke ile iki adet altın yüzük; Konya Arkeoloji Müzesi'nden 1 adet Afrodite heykeli (bu yapıt daha sonra kolları kırık bacakları eksik olarak bulunmuştur); Eskişehir-Stratonikeia ören yeri eski eserler deposu bahçesinden 2 adet taş eser; Efes ören yeri deposundan 1 açık teşhirden olma üzere 5 adet taş eser (bunlardan 3'ü daha sonra bulunmuştur); Yedikule müzesi surlarının sökülen II. Mahmut Tuğrası; Adana Anavarza ören yerinden 6 adet taş eser; yine Efes Müzesi bahçesinden 1 adet mezar steli; Rumelihisarı Müzesi'nden Fatih'in topu (bu eser daha sonra bulunmuştur); Nizip Zeugma ören yerinden 1 adet mozaik pano ve son olarak Afyon Arkeoloji Müzesi'nden 40'in üzerinde değişik cinsten eski eser çalınmıştır. Bir yandan yurt dışında ve yurt

yurt içinde düzenlenen müzayecilerden milyonlarca lira para ödenerek kültür varlıklarımız müzelerimize mal edilirken, yine yurt dışına kaçırılan kültür varlıklarımızı (Elmalı Definesi, Karun Hazinesi, Troya Hazinesi vb.) ülkemize geri getirmek için yoğun çabalar verilirken, yurt içinde hem de koruma altındaki kültür varlıklarımıza yeteri kadar sahip olamamamız üzücü, olduğu kadar düşündürücüdür.

Dün olduğu gibi bugün de ülkemizden kaçırılan kültür varlıklarının Avrupa ülkelerinde ve Amerika Birleşik Devletleri'nde

pazarlandıklarını biliyorduk. Ancak bugün buna Uzak-Doğu'da yeni bir pazarın daha oluştuğunu öğreniyoruz.

26 Eylül 1992 tarihli Cumhuriyet gazetesinin eki Bilim-Teknik dergisinde "Haftanın Gündemi" adı altında yayımlanan Sayın Orhan Bursalı'nın yazısında, bir yayınevi sahibinin katıldığı toplantıda "yabancı uzmanların müzelerimize kayıtlı yüzlerce eserin Japonya'ya göç etmeye başladığını, tarihi eserlerimize dadanan yerli ve yabancı, resmi ve gayri-resmi hırsızların Japonya'da yeni bir pazar oluşturduğunu söylediklerini naklediyor. Hem de

üzerlerindeki müze kayıt numaraları bile silinmeye gerek görülmeden eserlerin satıldığı ileri sürülüyor" denmektedir. İhbar niteliğinde olan bu haber nedeniyle ilgili bakanlıklarımız mutlaka yurt içi ve yurt dışı girişimlerde bulunup gerekli araştırma ve soruşturmaları yapmışlardır. Eski eser için yurt dışından talep oldukça, pazar bulundukça, dahası eski eser ticareti büyük gelir kaynağı olma durumunu korudukça, eski eser kaçakçılığı devam edecektir. Zaman geçirilmeden çok yönlü ve etkin önlemlerin alınması gerekmektedir.

Ali Kılıçkaya
Arkeolog